

# SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:  
Helyben: Negyedévre . . . . . 3 korona  
Egész évre . . . . . 12 „  
Vidékire: Negyedévre . . . . . 5 „  
Egész évre . . . . . 20 „

Felelős szerkesztő:  
**Rudnyánszky Gyula.**

Kiadó laptulajdonos:  
**László József.**

== Egyeszedik ára 4 fillér. ==  
Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

## A közös hadsereg merevsége.

Írta: **dr. E. Nagy Olivér.**

A jelen ijesztően bonyolult politikai viszonyai közepette, amikor a pártok önmagukban meghasonoltak, amikor minden nap újabb és újabb, teljesen váratlan fordulatokat hozhat, amikor a válság mind égetőbben hatja át az egész magyar társadalom testét, egy kérdésben, ille tőleg egy meggyőződésben nem térnek el egymástól a magyar pártok s ez az, hogy a bécsi katonai körök merev álláspontjával szemben csakis az egész magyar nemzet egyöntetű, határozott fellépése tudja kivívni számunkra a hadseregben azt az önállóságot, amilyent nálunk sokkal kisebb nemzetek is élveznek s amelyre nekünk is jogunk van az 1867. XII. t. c. értelmében, de a melyet mindeddig oktalanul megtagadtak tőlünk. A nemzeti hadsereget ma már minden állam megvalósította, csupán Magyarország nem,

mert hiába áztatjuk magunkat — vagy jobban mondva áztatják magukat némelyek, mert én ugyan soha sem hittem ilyen dajkameséknek a magyar hadsereg a kiegészítő része olyaténképen, hogy abban mintegy benne van, vagy alatta van, vagy felette van, vagy felolva, átszellemül, akár csak az egykori vallási vitatkozók azon törték a fejüket, hogy az a bizonyos homousion vagy a homoiusion helyes e, ma már hála Istennek minden magyar ember meg van győződve arról, hogy a közös hadsereg valójában osztrák hadsereg, a melyben a magyar elemnek eo ipso helyet biztosítanak, az abban bizonyos — bár csekély — szerepet is játszik, mert hisz elvégre is a magyar faj a monarchia egy tekintélyes részét képezi: azonban egy intézményre, amely nyelvében, jelvényében, szellemében és intenciójában idegen tőlünk, arra reá erőszakolni, hogy magyar nemzeti s hogy

benne fellelhetők boldogult Deák Ferenc eszméi a valódi közösségről, ez már sok a jóból.

Ezeket előre bocsájtva, arról akarok ez alkalommal néhány szót szólni, hogy vajjon a közös hadsereg mutat-e csak némi hajlandóságot is arra, hogy a magyar jogokat respektálja? Szükségesnek tartom ezt a kérdést azért felvetni, mert vannak még magyar urak is, akik a hadsereget védelmükbe véve, azt állítják, hogy a hadseregi vezetés — bár szolgálati nyelvét és jelvényeit megtartja, sőt szelleméhez is hű — respektálja hazánk közjogát és szentesített törvényeinket. No nézzük ezt egy most felmerült eset alkalmából.

Mikor báró Fejérváryt felmentették a honvédelmi tárca vezetésétől, akkor a vonatkozó királyi kézirat a miniszteri ellenjegyzés nélkül jelent meg, noha az 1848. III. t. c. 3. §-a imperative előírja, hogy a felség bármely rendelete, vagy határozata csak úgy érvényes, ha azt

## Stepankó.

Írta: ifj. Rác Lajos.

Stepankó üvegestőt Csufulódás nélkül tótoeskának mondhatnám ugyan, mivelhogy alig látszik ki a földből. Mindössze, ha tiz krumplivirágzást érhetet meg. Odafejj Sunyaván tudniillik csak így mérik az időt, krumplivirágzás, kapálás, más egyéb után.

Hogy pedig tavaly a krumplira rájött korán a fagy, hát a Stepankónak összebarkácsoltak egy helyes alkotmányt, üveges hátalót, azzal nekiláthat a világnak, szerencsét keresni. Nagyon rendes szerszám az ilyen hátaló. Berakhatja szépen az üveglapokat, szerszámjait, málékenyeret, furulyát, egyebet.

Az egész ül a hátán. Ha pedig ő akarna ülni, összevetik a hátukat, kényelmes az nagyon, csak meg kell szokni. Csak az üveg össze ne törjön. Ezt leginkább lelkére kötötték Stepankónak az atyafiak. Az üveg, fiam, az drága. Azzal csak ügyesen, ügyesen. A pénzt pedig jól elrakni a tüsszöbe. Mert az is van neki, nagy szeges, pléhes nehéz bőrtüssző, az orra is alig ér ki belőle. Az apjáról maradt, kicsit összébbvágta, jó az neki

nagyon. Bot is maradt rá, szeges végű, abból vágta hozzáillő darabot. Kutyák ellen kell az. Mert az alföldi kutya haragszik a tótra. Arra jó vigyázni. Ha megharap, az baj, megütöd, nagyobb baj. Mert akkor téged vernek meg Stepankó. Mndezt tudni jó. És más hasonló dolgokat, mire szüksége lehet egy világramenő ökölnyi nagy üvegesnek. Különben ott lesz Dirnyolák János, a drótos, vigyázhat rá.

Na, Stepankó már nem jár gyalog, mint valaha ősei. Fölrakják a vonatra. Biz erről nemrég azt hitte, arra van, hogy telefűstölje az erdőt, meg a völgyet. De hát furcsa szerszám, Stepankót lehozta messze a hegyek közül valami csudálatos világba. No, bolond világ, az szent, gondolta Stepankó. Egyenes, mint a tenyerem, hegy nincs, fenyő nincs patak nincs, semmi sincs, csak igen ostoba nagy házak vannak, egymás fölött három sorban is. Az emberek még bolondabbak. Futnak az utcán, pedig nem kergetőznek. Nem dalolnak, mégis olyan lárma van itt-ott, hogy csakugy zug a Stepankó feje. Nem is igen járkált a város zajos utcáin, hanem a külső utcákon, ahol akadtak jó nénék is, fizetség mellett jól is tartották a piros képű kis

tótygyereket. No, igy lassan csak megszókkott Stepankó. Szok az ember vagy szok. Inkább csak szokott, mert a kereset is jól ment. Estenden kibontotta tüsszöje bélését, olvasgatta vagyontát, egy sort imádkozott, hogy szaporodjék, másik sort az otthonvalókért imádkozott, harmadikat magáért, meg a fehér tündérért. Hogy ki ez a fehér tündér, azt Stepankó se tudja de nagyon szeretné tudni, mert a leg-hosszabb imádság érte szól. De azért ne tessék pogányoknak hinni Stepankót, igaz keresztyén. Hanem, egyszer az anyja mesélte neki, hogy valahol messze, zugó fenyveserdőben él egy fehér tündér, olyan szép, mint az angyalok, aztán az várja, várja Stepankót, aki majd egyszer, ha jól viseli magát, rátalál. A fehér tündér pedig megcsókolja, megöleli, scha többet el sem hagyja . . . istenem, beh szép lesz!

Látnivaló, hogy egészen természetes, ha Stepankó erről ábrándozik a lármas tanyán, hol együtt lakik egy szobában több más tótokkal, akik közt legvénebb és legrészegeesebb nevezett Dirnyolák János, drótos, akire bízták Stepankót, mivelhogy sunyavai és atyafiság is. Dirnyolák bizony minden este részeg, lankadatlan fujja rekedt hangon

## Tavaszi újdonságok!

szolid árak mellett.

Női és gyermek felöltőkben, nap és esernyőkben, selyem, gyapju és mos

blouzokban, övök és nyakdiszkekben, kosztümök és zsuponok, nagy

választékban beszerezhetők

DARVAS TESTVÉREK-nél

női- és gyermek felöltők áruházában  
Főtér, a Hungária kávéház mellett

a Budapesten székelő miniszterek egyike aláírja. Fejérváry felmentése tehát törvényellenes formában történt.

De ezt még talán lehetne az-  
zal, nem mondom, menteni, mert  
hisz erre nincs mentség, hanem né-  
miképp megmagyarázni, hogy Széll  
akkor már nem volt miniszterelnök  
(ámbar az ügyeket utódja kineve-  
zéséig vinni volt köteles), Héderváry  
meg már nem volt a Fejérváry  
chefje, tehát a közjogi érzékenysé-  
gek iránt bámulatatos közömbösséggel  
viselkedő udvari körök ezt a lapsust  
nem vették észre.

De kinevezték Kolozsváry De-  
zsőt honvédelmi miniszterré. Kine-  
vezése Khuen-Héderváry ellenjegy-  
zésével, tehát egészen törvényes  
módon megjelent a Budapesti Köz-  
lönyben. Ugyanígy, ugyanily szöveg-  
gel, megjelent a m. kir. honvédség  
Rendeleti Közlönyében is. De minde-  
z bliktri a k. und. k. *Armee Verord-  
nungsblattjának*. Ennek, a közös  
hadseregi rendeleti, tehát hivatalos  
lapnak a f. évi június 30-án meg-  
jelent, 25. száma, közli a legfel-  
sőbb kéziratot Kolozsváryhoz, de  
csupán a király aláírásával, Khuen-  
Héderváry miniszterelnök ellen-  
jegyzése nélkül.

Tehát a közös hadsereg veze-  
tősége egyszerűen eltüntette az ok-  
iratról a magyar miniszterelnök ne-  
vét. Értsük meg jól egymást. Nem  
valami tábornoki kinevezést, vagy  
felmentést, vagy szolgálati beosztást  
tartalmaz a Verordnungsblatt leg-  
újabb száma a kérdéses helyen, ha-  
nem Kolozsvárynak magyar honvé-  
delmi miniszterré történt kinevezé-

sét: Lieber Generalmajor v. Kolozsváry! Ich ernenne Sie zu meinem ungarischen Landesvertheidigungsminister stb.

Tehát ugyanaz a szöveg, ugyanaz  
a tárgy, amely a magyar állam s a  
honvédség hivatalos lapjában meg-  
jelent, de ott — *amint a kézirat  
tényleg hangzott is* — a magyar  
miniszterelnök ellenjegyzésével, a  
Verordnungsblattban azonban e nél-  
kül. Volt — nincs. Changer passez?  
A hadsereg rendeleti lapja szerint  
a magyar felelős miniszteri állás is  
csak egy kirendeltség, ahová ve-  
zénylik a generálist. Minek oda a  
király kéziratán tényleg meglévő  
miniszterelnöki ellenjegyzés? Was  
sucht denn dieser Civilist überhaupt  
dort? Az, hogy az a kinevezés  
— *okirat*, amelyről eltüntetni a  
nemtetsző aláírásokat nem lehet:  
mellékes dolog. A honvédség ren-  
deleti közlönyében benne volt, te-  
hát látszik, hogy a miniszterelnöki  
signatura, még a katonai copf szem-  
pontjából sem lehet akadály, ámbar  
hisz az ilyenek létjogosultságát eo  
ipse perhorreskálni, kell, mint *alkot-  
mányellenes* dolgot. Azonban a kö-  
zös hadseregnél már ez is sok.  
Hja, ők nem esküdtek meg az al-  
kotmányra, mint a honvédek. Nekik  
nem imponál a civilek törvénye.  
A reglama nem szabja meg, hogy  
a hadseregi vezetőség köteles res-  
pektálni a szentesített magyar tör-  
vényeket, tehát ez nem is existál  
számukra.

Ime, egy kézzelfogható példa.  
Méltóztassék megeafolni!

a tót nótát, arról hogy ő többé vizet nem  
iszik, mert az hideg, a feleségét pedig nem  
veri többé, mert az fiatal. (Valószínűleg  
inkább azért, mert nincsen.) Hanem azért  
a pálinka-bűzös, zajos tanyán Stepankó  
édesen ábrándozik a fehértündérről, aki  
szép, nagyon szép és várja őt valahol,  
valahol . . .

Hát ki gondolná egy csöpp kis üve-  
gestórról?!

Meleg nyári délután valahogy el-  
bucsgott Stepankó a nagy város, ostoba  
sok utcáján, míg a végire ért. És még  
a szája is nyitva maradt. Ni, csakugyan  
hát ki hitte volna, hogy itt erdő is van.  
Na, hogy erdő még pedig fenyőfa! Fe-  
nyőfa! Hogy zakatolt valami a Ste-  
pankó mellében, hogy dobogott a szive,  
ahogy a parkká nyesegetett fenyvesbe ért.  
Hát bizony meg is csókoltá ott az első  
fenyőt. Pedig micsoda szomorú, árva  
fenyőfák azok, Istenem! De mégis csak,  
no mégis.

Kacagós szemmel, vigan nézett kö-  
rül Stepankó Szerette volna magára ölelni  
ezt a nagy bolond világot mindenestül,  
hogy ime, itt is van fenyőfája. Távolabb  
házakat is látott. Aj, hogy itt mindenüvé  
házat csinálnak! Hanem csak megnézte  
azokat it, kicsit félve ugyan, hogy sza-  
bad-e itt neki járni?!

Ott ödöngött, míg csak úgy össze-

rezzent, hogy a drága zöld üvegek sirva  
rittak össze a hátalóban. Amott az ab-  
lakban valakit látott . . . hófehér, omlós  
ruhában, szőke haj, kék szem, piros ajk . . .  
istenem, istenem! sugta Stepankó, mert  
hiszen ez ő, a fehértündér, aki fenyves-  
erdőben él, nagyon szép és várja Ste-  
pankót, megöleli, megeskölja, soha töb-  
bet el sem hagyja . . . isten be szép is!  
Ugy állt Stepankó, mint a szobor,  
de a szive zakatolt, akár a malomzilip  
kattogatója a patakban. A fehértündér azon-  
ban aligha vette észre, elment az ablaktól és  
nyomban valami édes, bűvös zene hal-  
latszott a kitárt ablakon. Valaha Ste-  
pankó álmodta, hogy szétváltak az egek,  
látszott a menyország és fenn az angya-  
lok muzsikáltak. Hát csak az volt ilyen  
szép. Hallgatta Stepankó sokáig, hallotta,  
mikor már elnémult is. Aztán csak várta,  
hogy meglássa a tündért, aki majd oda-  
jön, hozzá, Stepankóhoz . . .

Esteledett. Csöndesen leszállott a  
nyári párák alkony után a sötétség, Ste-  
pankónk még várt, az erdőszélen, az  
ablak alatt. De hiába. Susogós, langyos  
szellő eredt utnak, az alvó erdő lehel-  
lete, vele szállt, fel az ablakra Stepankó  
sőhajtozása. De hiába. Fenn nyitva még  
az ablak, kiverődik a lámpafény, ka-  
cagás, beszéd hallik itt is, ott is.

Stepankónak megeszillan a szeme  
sötétben is, ahogy előszedi kincsét, a

## ORSZAGGYÜLÉS.

### A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, jul. 3.

Ma már teljesen megcsappant ér-  
deklődés mellett folytatta a ház a kor-  
mányprogram megvitatását. Babó Mi-  
hály volt az első szónok, a kit igen ke-  
vesen hallgattak. Egy kis kvótavita után  
azonban hirtelen megnépesült a völgy,  
mert Hieromnyi Károly állott fel szó-  
lásra, a ki igen erős argumentumokkal  
szállott sikra a kormány mellett és kü-  
lönösen Eötvössel és Zichy Jánossal  
szemben. Beszédét majdnem egészében  
nagy figyelemmel hallgatta meg az el-  
lenzék is. A jobboldal pedig gyakori tet-  
széssel kísérte, végül pedig sokan siettek  
üdvözlésére.

A folyosón a Kossuth pártiak csen-  
desen huzódoztak meg egy-egy szöglet-  
ben és a pártszakadást vitatták.

Részletes tudósításunk itt követ-  
kezik:

**Elnök:** Dániel Gábor.

A kormány részéről jelen vannak:  
Khuen-Héderváry gróf, Lukács László,  
Kolozsváry Dezső, Darányi Ignác, Láng  
Lajos, Tomasiés Miklós.

**Elnök** megnyitja az ülést és bemu-  
tatja az irományokat.

#### A miniszterelnök programja.

Babó Mihály: Bizalmatlansággal vi-  
seltetik a kormány iránt és a miniszter-  
elnöki programot tudomásul nem veszi.  
Fő bizalmatlansága az 1899. XXX. t. c.  
tervezet megváltoztatásából ered. A nem-  
zetnek ez oly fontos érdeke: ez a javas-  
lat t. i. hogy azt megváltoztatni nem  
szabad. Ezután Tomasiésesal polemizál.  
Horvátország nem állam, tehát, ha a ma-  
gyar hadsereg nyelve magyar lenne, ab-  
ból még nem következik, hogy a közös

cifrán faragott furulyát, hajh, odafenn  
ama nagy fenyők közt faragta még va-  
lahol, valaha . . .

Ráilleszti az ujjait és belekezd, fujja,  
szomorúan fujja, hogy csakugy sajog  
belé a szive:

Dobru noc, moja mila, dobre spi  
Ne sa ti snivaju, o mine sni . . .

(Jó éjszakát, én kedvesem, aludj  
jól, álmodj szépet, álmodj rólam . . . stb.)  
— Takarodsz innét, bitang, akasz-  
tófárávalója . . . Nesze, te! . . .

Ijdedten ugrik fel Stepankó, valami  
mérgecs vén kertész fogta keményen és  
bizony nem is engedte, míg a fizetséget  
ki nem adta, csendháborításért. Még na-  
gyobb elverést ígért, ha visszajön egyszer.  
Stepankó sirni se tudott. Több ez, hogy-  
sem könnyben elsirni lehetne. Hogy  
megverték, elüzik, a fehértündér ablaka  
elől. Riadtan tekintett fel. Már onnan is  
nézték a esetepatét az ablakokból. És az  
egyik ablaknál ott állt a fehértündér, su-  
gár magas férfi mellett, hozzásimulva  
titkon ép akkor csókolták meg egy-  
mást . . .

Az üvegtáblák igazán nem tudták,  
mit higgyenek Stepankóról, hogy eszeve-  
szett futásnak eredve úgy csörögött,  
tőri-zuzza őket a hátalóban. A drága  
üvegeket. Bánta is az, ha mind cserepre  
törnek, futott, mint akit üznek, vagy

hadsereg horvátországi része horvát legyen. Az országrák kiegyezés ellen küzdeni fog, valamint a nemzeti vívmányokért is.

#### A kvótajelentés.

**Buzáth Ferenc** a házszabályokhoz szól. Szerinte a képviselőház okmányainak kinyomatása körül pongyolaság van. Így a kvótajelentés iratai nincsenek kinyomatva.

**Rakovszky István** az összes kvóta-iratok szétosztását kéri.

**Holló Lajos** a kvótajavaslatnak a bizottsághoz való küldését kéri.

**Héderváry gróf** miniszterelnök gondoskodni fog arról, hogy a kvótabizottságok iratai pótlólag betérjesszessenek és kinyomassanak.

**Elnök**: Miután tárgyalás közben határozataknak nincs helye, áttérünk a napirendre. (Ellenmondások balról.) A napirendet csak félbe nem szakíthatjuk.

**Okolicsányi László** Holló indítványát támogatja.

**Rakovszky** megjegyzése után napirendre térnek.

#### A miniszterelnöki program.

**Hieronymy Károly**: Itt nem lehet arról szó, hogy a ház tudomásul veszi-e a miniszterelnöki programot. Azt a munkarendet, a melyet a miniszterelnök felsorolt, az egész ház elfogadhatja, mert csak így kerülhetünk ki abból az áldatlan helyzetből, a melybe a parlament és az ország került. 6 hónap óta folyik az obstrukció.

**Gabányi**: 6 hónap előtt a kormány még áldott állapotban volt. (Derütség.)

**Hieronymy**: Az előtte szóló sokat vitatta az 1899. XXX. t.-cikket. Kérdezi, mi volt ennek a célja? Az, hogy biztosította az önálló vámterület jogi állapotát. Az a javaslat, a melyről a miniszterelnök szólt, nem akarja ezt a biztosítékot elismerni. Ő csak olyan javaslatot tervez, illetve olyan felhatalmazást, a melynek alapján az ország gazdasági érdekeit megóvni lehessen.

**Holló**: Törvénytérítés.

**Hieronymy**: Nem szószólója semmi

aki rémeset látott. A szíve sem zakatolt már, hanem elfulva dobogott. Mig egyszer csak leborult Stepankó zokogva, valahol künn, a városszálen.

\*

Stepankó beteg. Ezt írta haza Dirnyolák, a drótos, iromba nagy betűkkel, Sunyavára, az atyafiaknak. Bizony, beteg volt, mikor hazakerült is, ahol zugnak-bugnak a fenyők, éjig nyulnak a havasok és ahol annyi a patak és olyan szép minden, hogy Stepankó soha se tudná kibeszélni. Most legkevésbé, mert szava is alig van, csak úgy tompán hallgat maga elé a semmiségbe. Legfőleg ha valami fehértündért emleget olykor. No bizony furesa beteg, járja is csodára az egész falu. Sulyok lehetne, kutyabaja, mégis csak beteg, mondják, mert az ember fél belenézni a révedező, fátyolozott halványkék szemébe a Stepankónak. Meg aztán értse, aki tudja, hogy elkezd fujni a furulyán: Dobru noc, moja mila... és leborul zokogva keservesen, lelke fáj érte, aki hallgatja. Mért sirhat, ugyan, miért?! A Stepankó nem szól; hanem bizony addig hallgatják, nézik, hogy esoda lesz belőle.

Hát ugyan ki hinné egy szegény kis üvegestöt gyerekről?!

törvénytérítésnek, sőt mindenkor az ellen foglalt állást. Egy ilyen felhatalmazásra a kormánynak szüksége lehet. De hiszen ha az önálló vámterület tényleg életbe lépne, akkor még inkább van szükség oly felhatalmazásra, a melynek alapján a külfölddel — kereskedelmi szerződéseket köthessünk, mert talán csak akkor sem akarunk vámháborút a külfölddel. (Élénk helyeslés.) De erről a felhatalmazásról akkor beszélhetünk bővebben, a mikor napirendre kerül.

A miniszterelnök programját elfogadja és kívánja, hogy az teljesen megvalósuljon. (Helyeslés.) Hiszen Kossuth itt hozzájárult ahhoz a programhoz és ezért üdvözli őt. Különösnek tartja ezzel szemben Barabás álláspontját. — Hogy ugyanis ő egymaga is folytatja a harcot. Ez parlamenti szempontból tarthatatlan helyzetet teremtené. Ez közel járna a mu merum vetőhoz, a mi nagy csapás volna. (Zajos helyeslés.) Ez igazán megölné a parlamentárizmust.

**Gabányi**: Meghalni ugyis muszáj! (Derütség.)

**Elnök** kéri Gabányit, ne zavarja egyre a szónokot.

**Hieronymy**: Nem zavar! (Derütség.) Tiltakozik az ellen, hogy a parlamentárizmus csődje beállt volna. A mi alkotmányunkat megölni nem lehet soha. (Zajos helyeslés.)

Ezután Eötvössel polemizál a liberális szempontról és felhossa a 40-es évek liberáliszmusát. Hiszen 1848-ban hozták meg az 1848. XX. t. cikket is. Tehát nem az idegen befolyástól való óvakodás volt a liberáliszmus tartalma. Hanem társadalmi, felekezeti és gazdasági érdekek megóvása. (Élénk tetszés.) Most is fontosabbnak tartja a közjogi viták félretételével ezeket az érdekeket. (Zajos helyeslés jobbról, Zajos ellenmondások balról.)

**Holló**: A hadsereg kérdése az semmi?!

**Hieronymy**: A hadseregben nem lát mindent jónak. E kérdéseket megvitatta akkor, a midőn napirenden lesznek. A fő dolog most az, hogy az áldatlan helyzetből kikerüljünk. Eötvössel polemizál ismét. Az idegen betolyásra nézve felhossa, hogy a vasutak álamosítása ezt célozta. A gyárak felállítását ezt célozta. Ezek nemzeti feladatok voltak, nem pedig a szabadelvűség kérdései. Szól ezután a vidéki önkormányzat szükségéről. Majd azt kéri, mi köze van a liberalizmusnak a nemzeti követelményekhez. Ezekre az alkalmat az ellenzék az ujoncemeléssel ragadta meg. Hiszen egy ideig a néppárt is a 48-asokkal tartott, holott a konzervatívizmust mi tartottuk fenn, pedig a néppárt a konzervatív. (Tetszés. Derütség.) Tiltakozik Zichy János ama kijelentése ellen, mintha a liberáliszmus sem nem győzött, sem el nem bukott, mert harcban sem volt. (Tetszés.) A liberális fejlődésre és haladásra ennek az országnak feltétlen szüksége van. És ne adja Isten, hogy nálunk a liberáliszmus csődöt mondjon. (Zajos helyeslés, éljenzés.)

Szünet után

**Csávolszky Lajos** beszélt. Az obstrukció folytatását kívánja, mert veszedelmesebb ember kezében még nem volt a hatalom, mint a milyen Héderváry. A nemzeti követelmények nem engedelmények, hanem alkotmányos jogaink és mégse kapunk belőlük semmit. Hevesen támadja azokat a függetlenségiakat, a kik elpaktáltak a nemzet igazát.

A függetlenségi párt felé fordulva haragosan támadja Kossuth Ferencet.

— Ilyen vezért akartok ti követni!

Erre nagy zaj támadt. Egyesek felugráltak, erős szemrehányással illették Csávolszkyt Kossuth megtámadásáért.

**Közbeszólások**: Nem engedjük. Ez a párt szétrobbantása!

**Csávolszky**: Kijelenti, hogy ha egyedül marad is, folytatni fogja az obstrukciót.

## KÖZIGAZGATÁS.

### Szervező-bizottsági ülés.

A gazdasági ismétlő iskola ügye.

Ismételt miniszteri sürgetések után és hosszas vajudásra, végre az illetékes körök buzgalmából létesül városunkban a szinte nélkülözhetetlen gazdasági ismétlő iskola. Sőt a szervező-bizottság tegnapi ülése után hisszük, hogy egy nagyszabású faiskolánk is lesz mielőbb, a város és a városi gazdasági egyesület közös tevékenységének jóvoltából.

Igazán szinte érthetetlen, hogy nálunk, a magyar gazdasági élet országos szívében, mindkét dolog csak még most létesülhetett, holott mindkét intézmény még Piripócsán is, ugyszólván rég megvan.

No de meg lesz s így már nincs több szavunk, mint annak örömet való tudomásul vétele.

\*

**Oláh Károly** közművelődési tanácsos elnöklete alatt, annak hivatalos helyiségében a városházán, tegnap tartotta meg a gazdasági ismétlő iskola szervezése ügyét tárgyaló bizottság ülését. Az ülés d. u. 4 órakor vette kezdetét és az ügy feletti szakszerű tanácskozás folytán az esti 6 óráig el is tartott. Az ülésen az elnökön kívül a város részéről jelen voltak Aczél Géza főmérnök és Király Gyula a gazdasági egyesület részéről Riekl Antal elnök, Rácz Lajos titkár, továbbá Hutfliész Kázmér a lótenyésztő bizottság elnöke, Biró Géza szőlészeti igazgató és Szabó Lajos nyug. vinellérképző-intézeti igazgató bizottsági tagok és szakférfiak.

Felolvastatott a v. tanács végzése, melyben felhívja a bizottságot, hogy az ev. ref. egyház által ideiglenesen létesítendő gazdasági ismétlő iskola céljaira a város különböző 4 helyén kért 4 hold adományozása; továbbá a gazdasági egyesület által esetleg felállítandó gazd. ismétlő szakiskola helye, kezelési módja és költségei tárgyában tegyen a bizottság javaslatot.

Elnök ezután ismerteti az iskola célját, rendeltetését, szervezetét és tervét az erre vonatkozó 1902. évi közoktatásügyi miniszteri 66569 számú rendelkezés kapcsán.

Erre nagy szabású, meglehetősen hosszú és szakszerű vita indult meg, melynek alapján a bizottság a következőket javasolja.

1. Allitson fel maga a város a város tulajdonában levő s a mikes-pécsi uttól balra elterülő 60 holdas birtokán szakszerű és rendszeres gazdasági ismétlő iskolát, melyet községi iskolaszéke által kezeltesen és ellenőriztesen. Az létesítendő iskola számára a gazdasági egyesület felajánlja nemcsak teljes erkölcsi támogatását, hanem szerény viszonyaihoz mérten az anyagit is.

2. Takarékosági szempontból a közismeretterjesztő tárgyakat taníttassa a város az e célra megbízandó elemi iskolai tanítókkal s csupán a szakismertőket a telepen szaktanítóval. Így csak

egy szaktanító alkalmazása válik szükségessé, de viszont a telepen is csak egy tanítói lakás, egy tantermmel egy munkaterem, cseléd lakás és a szükséges mellék helyiségek lesznek építendőek, a mi tetemes megtakarítást jelent.

3. Miután az így tervezett szakiskola már őszre ez idén könnyen megnyílhat, az ev. ref. egyház e részbeni megterhelhetése valamint az egyház által e célra kért 4 hold föld adása is önként eselik.

4. A gazdasági ismétlő iskola területül kijelölt és abból felmaradó 40 holdat a gazdasági egyletnek javallják egy költségükön és felelősségükre felállítandó faiskola és szőlőtelep létesítésére adni. Ez kettős célt szolgál. Először kiegészítője a szakiskolának, melyben a növendékek ezen gazdasági ágak művelését tanulják meg, másrészt innen a nagyközönség olosó fákat és szőlővesszőket kapna és egyúttal kedvet is nyerne azok szakszerű művelésére.

A miniszterileg az iskola céljaira meghatározott területen kívül lévő még 20 holdnyi földterület pedig egyéb gazdasági ágak művelésére és jövedelmeztesítésére lenne felhasználható.

A bizottság szakszerű és érdemleges javaslatát úgy hisszük a tanács is magáévá fogja tenni, főleg nálunk, a mi életkörülményeink között, hol minden gazdasági fejlődést jelentő lépés e téren fontos és szükséges is.

× **Iskolai építkezések árlejtése.** A tanács 6 elemi osztály és tanítói lak építésére hirdetett pályázatának ajánlásait tegnap délelőtt 10 órától fél 12 óráig bontotta fel az erre kiküldött bizottság. A zártajánlatok felbontásánál Oláh Károly közművelődési tanácsos elnöke alatt jelen voltak Abraham László t. főgyógyász, Acél Géza v. főmérnök, Papp József városi számtiszt, és Dr. Széll Kálmán, Pálffy Gábor bizottsági tagok. Összesen 23 ajánlat érkezett be az építkezésre, miket a bizottság osztályozásul s a legelőnyösebb ajánlat megállapításul a városi mérnöki hivatalnak adott ki. A mérnöki hivatal véleményező jelentését valószínűleg 3-4 napon belül meg is teszi.

× **Az egyenes adók reformja.** Nagyon figyelemreméltó határozatot hozott mult havi közgyűlésén Kolozsvár törvényhatósága midőn kimondta, hogy az egyenes adók reformálása érdekében felir a pénzügyminiszterhez. A felirat szerint a mai közadó-törvényben alig érvényesül a modern állami élet első alapelve, a közteherviselés eszméje. Ép ezért a mai adórendszer sorvasztólag hat közgazdasági, politikai és erkölcsi állapotainkra és a legnagyobb mértékben megérett a revízióra. Sorra vesszi ezután a felirat az egyes adónemeket. A földadó és házbéradó nagyon magas s a legelőnyösebb életforrásokat támadja meg. Ezzel szemben a tőkekamatadó nagyon alacsony. A kereseti adókban megint sok az aránytalanság s mivel a pótdadó nem egyenlíti ki az egyes jövedelmi forrásokra vetett adók közti aránytalanságokat, égetően szükséges az egész adózási rendszert új alapokra fektetni. A felirat támogatására Kolozsvár tanácsa felhívta városunk törvényhatóságát is.

× **A jog és pénzügyi bizottság ülése.** A város jog és pénzügyi bizottsága ma délután 4 órakor a városháza nagytermében ülést tart. Az ülésen Vecsey Imre városi főjegyző fog elnökölni. Az ülés tárgyai: 1.) Az Arany-Bika szálló hiányainak helyrehozatala tárgyában való

javaslatlattel. 2.) Egy beérkezett kérelem feletti határozat hozatala, mely egy róm. kath. Theresianum és szegényház építkezésére a várostól, a nagykölesön keretén belül felveendő 100,000 korona segélyt kér. 3. Egyéb folyó ügyek.

## H I R E K.

### N a p l ó.

*Iparnyitva* nyitra minden vasárnap ünnepnapon d. e 9-12-ig.

Julius 4. A polgári kör táncestélye a Dobsban

Julius 4. Az István-gözmalom dalestélye a Margit-fürdőben.

Julius 4. A homokkerti óvó érzáró ünnepe regge 9 órakor.

Julius 4. A közigazgatási tanfolyam szóbeli vizsgálatának kezdete.

\* **A városi muzeum ügye.** Örvevndetes előhaladást kell ismét megállapítanunk a városi muzeum mielőbbi létesítésének ügyében. A tanács meghívására ugyanis Miliesz Béla jónévű író és a tiszta füredi városi muzeum és könyvtár főtitkára a mai napon városunkba érkezik. Miliesz Bélát a város közművelődési tanácsosa és Löfkovics Arthur a muzeum lelkes alapítója fogják kalauzolni dolgában. Miliesz a mai napon megtekinti a városi muzeum eddigi rendelkezésére álló összes anyagát s annak beható és szakszerű megvizsgálása után fog majd arról nyilatkozni, vajjon annak rendezését elvállalhatja-e? Erdemes a megemlítésre, hogy a muzeum lelkes alapvetője Löfkovics Arthur ismét újabb és értékes dolgokkal szaporította azt; így több arany, ezüst és bronz tárgyat szerzett meg újból, miket ismét csak a muzeum anyagának szaporítására adott ajándékba. Erdemes a megemlítésre, hogy a legnagyobb valószínűség szerint amint azt halljuk, ugy a muzeum, valamint a Csokonai-kör és városi könyvtár is legrövidebb időn belül már városi helyiséget kap.

\* **Térzene.** Tegnap volt az első igazán nyárinak nevezhető napja e nyárnak, megis látszott ez a Nagyerdőn és környékén, a gyönyörű nyaralók során. Tömérdek kiránduló hullámozott e tájon s a boldog gyermek-sereg ingujjra vetkőzve karikázott vigan körül-körül a gyönyörű hely porondján. A Nagyerdőn különben fél 6 órától a szokott pénteki katonai térzene volt, melyen a 39-ik gyalogezred játszotta el szebbnél-szebb darabjait, a nagy és előkelő — főleg hölgyekből álló — közönség gyönyörködtetésére. Szóval vidám és pezsgő élet folyt odakint a tegnapi első és igazi nyári napon.

\* **A vadásztársulat közgyűlése.** A debreceni vadász-társulat július 5-ikén délelőtt 10 órakor a megyeház nagytermében közgyűlést tart, melynek főbb tárgyai: 1. Jövő évi költségvetés megállapítása és a tagsági díj összegének meghatározása. 2. Mult évi pénztári számadás jóváhagyása. 3. Vadörök alkalmazása. 4. Jegyzői állás betöltése. Egyéb folyó ügyek. A közgyűlésre a meghívott Orosz Sándor elnök boesátotta ki.

\* **Lóvásár Nyiregyházán.** Gazdasági életünket, is mélyen es előnyösen érintő rendelkezést tett tegnapi rendeletével Nyiregyháza kérelmére a kereskedelmi miniszter. A miniszter ugyanis a Hivatalos-Közlönyben közzé teszi, hogy Nyiregyházán minden év Medárd napját (június 8-ikát) magában foglaló hetének

hétfőjén országos lóvásárt engedélyez Nyiregyházán.

\* **Agrár-szocialisztikus mozgalmak Biharban.** Biharvármegye több községében az aratás idejének közeledtével megkezdődtek az agrár szocialisztikus mozgalmak, a melyek káros következményeinek elhárítása a hatóságok éber gondja. Így a vármegye érnihályfalvai járásában mutatkoznak ily mozgalmak, a melyek következtében a hatóságok hivatalba vannak az aratási munka rendjének biztosítására a kellő intézkedéseket megtenni. A szolgabírószág észlelte, hogy a mezei munkásnép egy idő óta forrong s ez a mozgalom tetőpontját aratás idejére éri el. A járás területén eddig a birtokosok és munkások állandóan jó egyetértésben éltek és semmi ok nem volt arra, hogy ez a viszony megzavarodjék. Előbb a nemzetközi, később az ugynevezett újjászervezett szocialisták vezetői izgatnak, az utóbbiak, hogy a hatás közvetlenebb legyen, levettek a napirendről minden követelést, de ezek helyett a szervezkedéshez fogtak, a minek célja az aratási sztrájk egyik eszköze a vidéki munkások távoltartása. Ersemjén, Erselind, Bagamér, Várad, Gáborpeiri és Piskolt a mozgalom főfészkei, a melynek ellensúlyozására a vármegyei hatóság illetékes helyen a kellő intézkedés megtételét látta.

\* **A V. H. O. Sz. adománya.** A vidéki hírlapírók országos szövetségének igazgatósága legutóbbi ülésén kegyelettel emlékezett meg néhai Andrássy Dénesné grófnőről, a jótékonyágáról és nemeslelkűségéről orszagszerte ismeretes honleányáról és a nemes grófnőnek Rozsnyón felállítandó szobrára 100 koronát szavazott meg. Ezt a hozzájárulást küldte el tegnap a szövetség szegedi elnöksége Sziklay Géza rozsnyói polgármesternek.

\* **Felhívás.** Tisztelettel felkérem a debreceni dalégylet működő tagjait, hogy néhai Torday Gábor siremlékének megkoszoruzása céljából e hónap 5-én vasárnap délután 3 órakor a Bika szálló vendéglőjében megjelenni sziveskedjenek. Szilágyi egyleti tag.

\* **Ujjas próba a Rózsa utcában.** Derüs és az egyszerű nép — gyermekes, de kedves kedélyét jellemző jelenet játszódott le tegnap délután — ugy 5 óra tájt — a Rózsa-utcában. Két paraszt legény ment együtt; egyiknek a vállán ujjdonat ujj ujjas, így nevezi a nép a kabátot. Egyszerre megállanak a Szabó Lajos és fiai fényes cége és tükör üveges kirakatai előtt. Az egyik leemel a másik válláról a vadonat ujj kabátot, aztán leveti a magáét és fölpróbálja a cimborája ujjdonos ujjassát. — Körül nézgeti magát, majd megáll a kirakat előtt ott — is jobbról — balról, előlről — hátulról meg meg nézgeti.

A derüs és jóleső látványra egy pillanatra körül állja a sétáló uri nép, majd egyikük hirtelen oda szól:

— Jól áll, jól, János, csak menj már haza, mert a lovak még nem ittak.

A kocsis legény hirtelen felrezen, megismeri a gazdáját, lekapja kalapját, aztán zavart de reménykedő mosolygással megszólal:

— Igenis instálom, hanem tesszen a párját vasárnapra nekem megvenni, mert ez a Miskáé s én megest csak gusztust kaptam csak a megtróbalására.

\* **Halálozások.** A tegnapi napon a következő haláleseteket jelentették be az anyakönyvi hivatalnál: Zelizi Erzsébet ev. ref 7 hónapos, Szabó Józsefné ev.

ref. 27 éves, Balogh névtelen 5 órás, Nagy István ev. ref. 3 hónapos.

\* **A magyar király Rómában.** Furesa, szinte lehetetlen hírről értesítenek bennünket Rómából. A *Popolo Romano* a lap feltűnő helyén egy kis hirt közölt tegnap, amelyben azt írja, hogy erős a kilátás, miszerint a közel jövőben nemcsak a francia köztársaság elnöke, hanem *Ferencz József magyar király is ellátogat Rómába.* — Ez a hír nem lehet egvébb ballon d'essay-nél. Hogy jön ahhoz a *Popolo Romano*, hogy ilyen hirt közöl? Az igaz, hogy Rómában régen óhajtkák már, hogy Ferencz József látogassa meg a pápát, hanem hát ebből aligha lesz valami. Egyes körökben nálunk is, Ausztriában is szeretnék, forró az óhaj, hogy Ferencz József elmenjen Rómába és látogassa meg, miként azt az angol király és a német császár is tette: úgy a Vaticán, mint a Quirinál, hanem, amint ezt tudjuk, a fenforgó viszonyok között, az udvarban erről szó sincsen és mostanában aligha is lesz.

\* **Saulusból Paulus.** *Kocsis Gábor* gazduram önkéntelenül a csáti botjához kapott, amint nagy halálkodások között *Galambos János* az asszonyával, meg három gyermekkel az ajtóban megjelent. Felindulását azonban lecsillapította *Galambos János* alázatossága és hogy nagy önmegtartózkodással oda tartotta hátát a bot alá. Mert, hogy *Galambos János* nazarénus lett, hát híven követi a parancsot: ha valaki arcul üt, tartsd oda a másik arcodat is.

— Mit akar kend nálam? kérde *Kocsis Gábor* barátságatlanul, de a botot letéve.

*Galambos János* nagy kenetességgel elkezdett beszélni:

— Minekutánna a szent lélek elhívott a hívők közé, jóvá kell tennem a mit mások ellen vétkeztem. Ami igaztalan jószág volt a kezemen, mind vissza adtam a gazdájának, még pedig kinek kétszeresen, kinek háromszorosan, hogy a használatért kárpótoljam. *Kocsis Gábor* uramnak is visszahoztam a feleségét, a kit tőle elszerettem, kárpótlás fejében pedig elhoztam a gyerekeket.

Tovább nem beszélhetett jámbor *Galambos János*, mert a csáti olyan sürűen pufogott a hátán, hogy még harmadnap is csak nyögés fért ki a száján.

\* **Angelotti a Bikában.** Mióta a cirkusz elment és az Angol királynőben nincs daltársulat, *Angelotti* egyedül gondoskodik a közönség nyári multságáról. De mintha a legerősebb versenyt fejtené ki, társulata most még jobb, mint volt. A *Bika* remek szinkór-udvara minden este zúfolásig megtelik vidám, kacagó, kellemesen szórakozó közönséggel, mely a régi ismert és kedvelt erők mellett különösen az újabb vendégszereplőket, *Egri* nemzetközi énekesnőt, a hét éves *kis hegedűművészt*, a finom *franci bohócot* és az ügyes *Pierrot-Tierrette* zenélő némajátékos családot halmozza el tetszése zajos jeleivel.

\* **A tenorista zava ban.** Egy mexikói lap a következő amerikai izü színházi hírről lepi meg olvasóit. A *Montclairi* színházban, ahol operákat is adnak, türelmetlenül várta a közönség a függöny felgördülését egy este. Már jócskán elmúlt a kezdés ideje s itt-ott már hevesen, követelősen dobogott a parkett, amikor végre megjelent a rendező és jelentette:

— Hölgyeim és uraim, sajnálattal kell jelentenünk, hogy hőstenorunk, *mr. Wilson* berekedt. Minthogy azonban nem akarjuk a tisztelt közönséget a kitűnő előadás élvezetétől megfosztani s *mr. Wilsonnak* is hő vágya megjelenni önk előtt, úgy oldottuk meg a kényes problémát, hogy a hőstenorista el fogja fűtyölni a szerepét. Kérjük szíves elnézését.

Az előadás csakugyan így ment végbe; *mr. Wilson* elfűtyölte a szerepét, még pedig oly remekül, hogy a közönség valóságban tombolt az elismerésével.

\* **Felrobbant lámpa.** *Fehér István* lakatos *Kazinczy-utca* 3. sz. a. műhelyében *Nei Izidor* segéd nyitott ablakban dolgozott egy petroleum lámpa világául. E közben valaki kinyitotta a műhely ajtaját s a keletkező léghuzat hatásától az égőlámpa fölrobbant és súlyos égési sebeket okozott a fiatal ember arcán. A kórházban *dr. Hutiray* főorvos azonnal kezelés alá vette, minél fogva állapota lényegesen megkönnyebbedett.

\* **Menetrend módosítás a Sepsi sz, györgy-gyimes-palánkai vonalon.** A július 1-től Gyimesről reggel 5 órakor induló 7963 sz. tehervonat az emlelt naptól kezdve nemcsak a gyimes-csikszeredai vonal részen, hanem egész *Sepsi-szt. Györgyig* fog személy szállításra berendeztetni. E vonat *Csikszeredától* d. e. 9 óra 10 pkor indul tovább és *Sepsi-szt. Györgyre* délután 12 óra 25 pkor fog érkezni. Ezáltal e vonat *Sepsi-szt. Györgyön* *Brassó felé* s ott a délutáni gyorsvonathoz *Budapest felé* közvetlen esatlakozást nyer. *Budapest* 1903 június hó Az igazgatóság.

\* **Tolvaj hálótárs.** *Suba Berta* és *Szerátor Jozefin* helynélküli eselődök az egyik szállóhelyen egy szobában aludtak. Ezt az alkalmat felhasználva *Suba Berta* ellopta társnője 10 kor. megtakarított pénzét és elutazott a fővárosba, csak hogy akkorra ott volt a rendőrség távirata is, amelynek alapján a pályaudvaron letartóztatták.

\* **Olvasó közönségünk** szíves figyelmét felhívjuk az *Iparvállalati és kereskedelmi részvénytársaság* alapítói által közzétett részvény aláírási felhívásra.

x **Legdivatosabb** fille, schvéd, ezérna selyemec keztyük aplicatívól, nagy választékban érkeztek *Bartha Kálmán* főtéri üzletében.

\* **A kárpátok gyöngye.** *Trencsén* teplicen, a hol a tél folyamán az uradalmi hideg vizgyógyintézet *Zander* és *massage* intézettel lett kibővítvé, már igen szép társaság van együtt. A firdővendégek közt ott van *Metternich Sándor* *Paula* hercegné és leánya *Klementin* hercegnő, *gróf Somssich Imre* és neje, *gróf Bobrowski László*, *Luzsenszky Karolinia* bárónő, *Osztróuczky Géza* főispán, *báró Zedwitz Vilmos* és neje, *gróf Attens Henrik*, *Baross Jusztin* országgyűlési képviselő stb.

x **Gyermek matröz ingek** és rövid harisnyák a legújabb kivitelben, férfi kötött harisnyák a legjobb minőségben, valamint a legszebb nyakkendők 1 koronától feljebb óriási választékban *Fekete Jakab*, uri divat fehérnemű és kalap üzletében. Utazó bőröndök és kézi táskák nagy raktára.

x **Egy asztalos tanuló** félvétetik — *Barna-utca* 4. sz. a. *Ács Imre* asztalosnál.

*Az Arany Bika kávéházában* ma este *Magyari Testvérek* zenekara játszik

## EGYHÁZ és ISKOLA.

**Beírások a polgári fiiskolában.** A polgári fiiskola úgy látszik a debreceni középiskolák között fontos kiegészítő rész volt amint azt a tények bizonyítják. Az iskolának már tavaly is sok növendéke volt, azonban az idén a polgári harmadik osztályának a megnyitásával

a jelentkezők száma már előre láthatólag is olyan nagy volt, hogy az igazgatóság a beíratásra vonatkozó hirdetményén kénytelen volt a szülőket előre figyelmeztetni, hogy gyermekeiket még a hónap négy első napján irassák be nehogy azok az iskolától elmaradjanak. Az évi tandíj a beíratási díjjal együtt 65 korona amiből a beíratásnál mindjárt 20 korona fizetendő.

**Menedékhelyek záró ünnepei.** A város két menedékhelyében lesz ma a szokásos évi záró ünnep. A *homokkerti* menedékhelyben d. e. 9 órakor, míg a *Csapó-kertiben* d. u. 4 órakor. Mindkét ünnepben a tanács képviselteti magát. Felhívjuk reá a szülők és tanúgy barátok érdeklődését.

## TÁVIRATOK.

### A kormány és a nemzeti követelések.

**Budapest, júli 3.** A védőbizottságban *Héderváry* kormányelnök kijelentette, hogy tévedés azt állítani, hogy programjában a nemzeti követelésekről megfeledezett. A kormány kijelentette, hogy magáévá teszi az előző kormány álláspontját, tehát vállalta annak ígéreteit is.

### Héderváry a miniszterelnökségben.

**Budapest, júli 3.** *Khuen-Héderváry* ma fogadta a miniszterelnökség tisztikarának bemutatkozását. *Tarkovich* államtitkár üdvözlésére kijelentette a miniszterelnök, hogy benne nemcsak főnököt, hanem barátot is lelnék.

### Az obstrukciós párt.

**Budapest, júli 3.** Összesen 20-ra teszük ama függetlenségi képviselők számát, kik a pártból ki fognak lépni. Ha a pártonkivüliekkel és *Ugronistákkal* szövetkeznek, akkor együttesen 40-en lesznek. Semmiféle pártjellegük nem lesz, csupán *viharrendező bizottságot* választanak, írásban kötelezve magukat a harc folytatására. *Kossuth Ferenc* legközelebb értekezletre hívja össze politikai barátait.

### Bucszás Fejérvárytól.

**Budapest, júli 3.** *Fejérvárytól* ma *József kir.* herceg mint a honvédség főparancsnoka a kerületi parancsnokok és csapatok küldöttségének élén meleg hangú beszédben hivatalosan elbucszott.

### Felreértett közbeszólás.

**Budapest, júli 3.** A képviselőház mai ülésén *Csávolszky* beszéde közben izgatott szóváltások közt *Bartha Miklós* valamit közbekiáltott, amit a jobb oldalon úgy hallottak: *On nem ide való!* Ezért *Bánffy Miklós* gróf, ki a közbeszólást magára vonatkoztatta, ugyszintén *Kiss Ernő* ma délután magyarázatot kértek *Barthától*. *Bartha* kijelentette, hogy félreértették, mert ő ezt kiáltotta: *Ez a beszéd nem idevaló!*

### Erdélyi ev. ref. közgyűlés.

**Torda, júli 3.** Ma és tegnap tartotta meg az erdélyi ev. ref. egyházkerület ez évi rendes közgyűlését *Tordán*. Az érkező 2-300 tagu vendégsereget, a kik *Nagyenyed* felől *dr. Bartók György* ref. püspök vezetése alatt jöttek, gróf *Bethlen Gábor* vezetése alatt 120 tagu bandérium és hosszú kocsisor várta már *Aranyosgyéresen*.

A száz éves híres *tordai hidról* a páros polgármestere, *Csongvay Domokos*, az egyházak nevében *Duló János* fogadta az érkezőket. Este 300 fáklya fényénél fáklyászene volt, amely alkalom-

mal Lovassy Andor vármegyei főjegyző szép hazafias beszéddel köszöntötte az egyházfőt, aki a kálvinizmus ősi fészke- nek lakóit éltette és áldását adta reájuk felekezeti különbség nélkül.

Este ismerkedési estély volt. Más- nap O Tordán a régi kálvinista templom- ban istentisztelet volt, A diszgyűlésen Nagy Károly dr. püspöki titkár olvasta fel gróf Kuun Géza v. b. t. t. világi elnök munkáját, miután a gróf betegsége „miatt nem jelenhetett” meg. Azután Jancsó Sándor nagyenyedi pap adta elő nagy hatással Torda és a reformáció című jeles dolgozatát.

Délben 400 terítékű banket volt a Korona szállóban. — Este pedig tánc- cal egybekötött hangverseny, a melyen Szabolicska Mihály verseket olvasott fel, Tóvölgyi Margit, a kolozsvári színház tagja, szavalt, ezen kívül több ének és zene szám volt.

Másnap istentisztelet volt, azután pedig gyűlés Uj-Tordán, a melyet érte- kezet követett. Délután a püspök látoga- tásokat tett és este a vendégek legna- gyobb részével elutazott.

**Gabona tőzsde.**

Budapest, július 3. Buzakinálat mérsékelt vételkörü korlátolt Nyugodt irányzat mellett 18.000 métermázsza került forgalomba változatlan ára- kon. Egyébb gabonanemek hanyagoltak ldő: szép.

Buzs októberre	7.18—19.
„ novembere	6.10—11.
„ decembere	0.00—00.
Rozs október	5.31—32.
„ októberre	0.00—00.
Zab októberre	6.25—26.
„ novembere	0.00—00.
Tengeri 1904. májusra	6.30—31.
Tengeri júliusra	5.26—27.
„ aug.	11.60—70.

**Regény csarnok.**

**A tejtetvér.**

Első rész.

(Folytatás.)

Viharos ifjúság, mely ki van téve minden döreségre; nehéz munkával és csu- dás véletlenekkel teli férfikor és visszata- szító betegségekkel járó aggkor, legvé- gül pedig egy keskeny kis gödör, a mely- ben rothadni fogunk a ránk dobott görön- gyök alatt... Ezt nevezik életnek és az emberek még ragaszkodnak is hozzá.

— Igaz. — folytatta, pipája hamu- ját kiverve az ablakpárkányra, — mi hallatsz az aról a saint rouin-i köfjejtöről, a kinek a hátgerincére rádült a kötömb? Tegnapelőtt már alig volt benne lélek és ha nem volnék olyan lusta fráter, bi- zony most el kellene mennem, megnézni mit csinál.

— Ugyan mit, — tiltakozott Hono- rine közömbösen. — Sokat is érne doktor ur azzal, ha napszurást kapna csupán azért, hogy meglátogatot egy embert, a ki talán már el patkolt.

— Ez a kötelességem. meg aztán ott van szegénynek a felesége meg a gyerekei, a kiknek nincs kenyérük... Mégis csak ellátogatok én még ma hoz- zájuk.

— Tulságba viszi a jóságát doktor ur, — folytatta a gazdasszony. — Vissza is élnek vele az emberek és hálátlanság a köszönet érte... Bizonyosság rá a Louëssarték este is, a kik a télen éjnek éjszakáján kizavarták az ágyából, olyan rossz időben, a mikor becsületes keresz- tyén ember még a kutyáját sem ereszti ki. Doktor ur kitette magát annak, hogy halálos beteg lesz... És mi volt a ju- talom. Meg se köszönték.

(Folyt. köv.)

**Szünidei tanfolyam.**

Ezerekre menő tanítványaim első sorban gyönyörű írásuknak köszönhetik állásfoglalásukat, ha- ladásukat.

Magam is legelső állásomat szépirásomnak köszönhettem.

Bátor vagyok ennél fogva az általam f. é. július hó 7-én megnyitandó szépirási tanfolyamra a mélyen tisztelt közönség be- ceses figyelmét felhívni. Tandij 20 korona. Beiratások naponta 11—12 óráig saját irodámban Piacz-utca 58. szám Bankpalota .II emelet.

Debrecen 1903. év július hó 1-én.

Kiváló tisztelettel  
**Zalai Márk,**  
tanár.

**Elegans**

és művészies en elkészített  
**arcképet**

szállít a **BÉCS, III., Stammgasse 6.** alatti műintézet.

Nem tévesztendő össze a csekélyebb értékű krétarajzokkal.

**Minden fénykép után**

Bromezüst-arckép . . . . .	K. 12.—
Valódi platina-arckép . . . . .	K. 30.—
Minden szalon díszre	
Olaj-arckép vásznon . . . . .	K. 50.—

Elismerések a legfinomabb és leg magasabb körökből.

**Onkéntes árverés.**

A gazdaság felosztása folytán, a hajdunádudvari határban fekvő **Nádasszegi pusztán az összes szeke- rek, ekék, járgány, répavágó, szecs- kavágó és más gazdasági tárgyak** folyó évi július hó 8-án reggel 9 órától kezdve eladatnak. Vasuti ál- lomás **Kaba**, a hol kocsik minden- kor kaphatók.

Öz. Weisz Ignécné.

**Az Alföldi takarékpénztár Debrecenben**

kedvező feltételek és gyors elintézés mellett tör- lesztési jelzalog kölcsönöket ad 15—20 évi annui- tásokra. Már fenálló jelzalog kölcsönöknek cseké- lyebb kamatlábu törlesztéses kölcsönökre átvál- toztatását (conversiót) készséggel közvetít.

**Az igazgatóság.**

**Kiadó üzlethelyiség.**

**Piacz-utca 65. sz. alatt egy üzlethe- lyiség berendezés- sel együtt azonnal kiadó.**

Értekezhetni lehet

**Dospoly János utóda cégnél.**

7172—1903.

**Árverési póthirdetmény.**

A 4963—1903. szám alatti innen kibocsátott árverési hirdetmény kiegészi- téseként közhírré tételik, hogy a város- nak több rendbeli földbirtoka haszonberbe adása végett **1903. évi július hó 22-ik napjának** délelőtti 9 órájára a város szék- házának kis tanácstermébe kitűzött nyil- vános árverésen a városnak tulajdonát képező elepi III-ik dűlőbeli 33 hold 1200 négyszögöl tanyabirtok is haszonberbe adatik és pedig 1903. évi október hó 1-től számított három évre.

A vonatkozó árverési részletes fel- tételek közszemlére tételtek ki a városi számvevői hivatalban s ott a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debrecen, 1903. június 15.

**A városi tanács.**

**355 szám.**

**Az ISTVÁN gőzmalom-társula ÖRLEMÉNYENEK ÁRJEGYZÉKE**

az 1887. április hó 18-án Budapesten tar- tott általános malomgyűlésen megállapi- tott és 1887. jun. 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Itt helyben kötelezettség nélkül.

Készpénzfizetés mellett, zsákkal együtt.	100 kiló		Zsákonként 85 kilógram	
	K.	f.	K.	f.
Asztali dara nagyszemű	A	25 —	21	25
„ aprószemű	B	24 20	20	57
Királyliszt	0	24 20	20	57
Lángliszt kivonat	1.	23 20	19	72
Elsőrendű zsemlyeliszt	2.	22 20	18	87
Zsemlyeliszt	3.	21 40	18	19
Elsőrendű kenyérliszt	4.	21 —	17	85
Közép kenyérliszt	5.	20 —	17	—
Kenyérliszt	6.	19 40	16	49
Barna kenyérliszt				
szákonként á 70 kgr.	7.	18 20	12	74
„ „ „ „	7 <sup>1</sup>	16 —	11	20
„ „ „ „	8a)	12 —	8	40
Takarmányliszt	8.	10 40	7	28
Finom korpa	11.	8 —	4	—
Durva korpa	12.	7 60	3	80

Debrecen, 1903 július 4.

4972 számhoz.  
1903.

## HIRDETMÉNY.

A Debrecen-Egri trvh. ut. 36.09 szakaszán levő kishortobágy hid 5452 kóna 72 fill. összeg erejéig engedélyezett munka helyreállítása kivitelének biztosítása céljából az 1903. évi július hó 21-ik napjának 10 órájára az alispáni hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkát végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat (az ajánlati költségvetéssel együtt) a kitűzött nap 9 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg (illetve az ajánlati költségvetés végösszege) 5 százalékának megfelelő bánatpénz (vagy a bánatpénznek a debreceni kir. adóhivatalnál) történt letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a debreceni m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők.

Debrecen 1903 június 29.

**Rásó Gyula.**

kir. tanácsos alispán.

## Nagy katonazenekari hangverseny.

Tudomására hozom a nagyérdemű közönségnek, hogy a

**helybeli pályaudvaron, a város felőli teraszon  
ma szombaton este 8 órakor**

a katonazenekar

**nagy hangversenyt  
rendez.**

Kitünő konyha, tisztán kezelt fajborok; jó kiszolgálásról gondoskodva lesz.

Kiváló tisztelettel

**Ottó Sándor**

vasuti vendéglős.

Székelyföldi elsőrangú természetes alkalikus sós savanyuviz.

## A „Málnási Mária Forrás”

kiváló köptető és étvágyemelő szer.

Javasolva:

a torok, gége, légső heveny és idült hurutjainál, a tüdőtuberculosis minden stadiumában, a gyomor és bélhuzam hurutos bántalmainál, vérszegénységnél, köszvény és izom csuznál.

Kapható:

Minden gyógyszertárban, drogueriában és  
fűszerkereskedésben



Kutkezelőség: **BRASÓ.**

A magyar kir. belügy Miniszter ur 36590/1902. számú rendeletével a **Málnási Mária Forrás** számára a **gyógyforrás** elnevezést engedélyezte.

A külföldi **Selters, Gleichenberg, Emsi** drágább vizeket bizonylatok szerint jóval felülmúlja. — Tisztán, felényi borral, tejjel összeöntve iható.

Magyar királyi államvasutak üzemeltetőség  
Miskolcz.

16308 szám.

I.

### Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak alólírott üzemeltetősége nyilvános pályázat útján biztosítani kívánja a vonalain alkalmazott azon hivatalnok és hivatalnok-gyakornokai részére szükséges **egyenruhák készítését**, kik a fennálló egyenruházati szabályzat értelmében szolgálat közben egyenruhát viselni tartoznak.

Az ezen hivatalnokok és hivatalnokgyakorokok által rendszerint viselendő egyenruha darabok a következők:

1. Nyári zubbony.
2. Tavasz és őszi zubbony.
3. Téli zubbony.
4. Nyári nadrág (sötétkékes, szürke vagy drapp színű posztóból.)
5. Tavasz és őszi nadrág.
6. Téli nadrág.
7. Tavasz és őszi felöltő.
8. Téli felöltő.
9. Sapka.
10. Nyakravaló.
11. Keztyű.

12. Karkötő.

13. Rangjelző rózsák.

Az 1-8 tétel alatt felemlített ruhadarabok készítéséhez megkívántatott felső kelméket tartozik azon cég a ki ruhadarabok elkészítésével megbízatni fog, bármely belföldi posztógyárosnál beszerezni.

Ezen ruha darabok elkészítésére és szállítására vonatkozó részletes feltételek megszerezhetők az alólírott üzemeltetőségnél a hivatalos órák alatt, mely feltételek alólírottan az ajánlattal együtt következő felirattal ellátva:

„Ajánlat a hivatalnoki egyenruha darabok elkészítése iránt“ **1903 évi július hó 28-án déli 12 óráig** az alólírott üzemeltetőséghöz benyújtandók, vagy posta útján beküldendők, hová is bánatpénz képen mely esetleg óvadék gyanánt is fog szolgálni 400 korona készpénzben vagy értékpapírokban **1903. évi július 27-én déli 12 óráig** beküldendők.

Az alólírott üzemeltetőség fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül tekintet nélkül az ajánlott egységárrakra szabadon választhasson és fogadhasson el.

Miskolcz. 1903. évi június 30. án.

Az üzemeltetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

## HIRDETÉS.

A debreceni ev. ref. egyház az egyháztéri 8. sz. ház mennyezetét tömör csapos gerendázattal újra építteti, minélfogva felhívja az illetékes vállalkozókat, hogy ez iránti ajánlataikat ez évi július hó 8-án déli 11 óráig az ev. ref. egyház iktató hivatalába adják be.

A költségvetés és vállalati feltételek az egyház hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők és az ajánlatoknak tartalmazniok kell, hogy vállalkozók ezeket ismerik és azok szerint leendő építésre magokat kötelezik.

Kelt Debrecenben az ev. ref. egyház gazd. bizottságának 1903 évi július hó 1-ső napján tartott üléséből.

Somogyi Pál,

h. gazdasági bizottsági elnök.

## Részvényalírási felhívás!

Sokszor hallhatjuk azon jogos panaszt, hogy mezőgazdasági terményeink túlnyomó részét külföldi gyárak dolgozzák fel.

Köztudomású, miszerint a gyár-ipar, a munka sokszorozza meg a nyers anyag értékét. — Virágzó gyár-ipar azonban a tőke segítségével nélkül el nem képzelhető. Meg kell tehát e segítséget társulás útján teremteni és így lehetővé tenni hasznos vállalkozások létesítését.

Ily gondolatok vezettek bennünket, midőn városunkban egy

### „Iparvállalati és Kereskedelmi Részvénytársaság“

létesítésére vállalkoztunk.

Közel 20 év óta működik városunkban a Geréby-féle ecet-gyár, melyet a volt tulajdonos örökösei áruba bocsátottak. Meggyőződésünk szerint a gyár a szükséges tőkével virágzóiparteleppé fejleszhető.

Magáéva tette tehát az alapítók értekezlete azon eszmét, hogy ezen gyárat megszerezze. Ez igen kedvező feltételek mellett sikerült is. Deák Ferenc-utca 13. sz. alatti 354 □ öl kiterjedésű gyártelepet 60.000 korona, teljes felszerelését pedig 20.000 korona, összesen 80.000 korona árért hajlandók az örökösök e társaságnak átengedni.

Programmunk további rövid ismertetése:

#### 1. A vállalat tárgya:

Az említett ecetgyár teljes üzembe hozatala. A vállalat keretébe beilleszthető, kisebb befektetést igénylő, nagyobb kockázattal nem járó iparágak létesítése, melyeknek termékei a napi fogyasztás tárgyát képezik.

#### 2. A vállalat tartamát

50 évre tervezzük.

#### 3. A részvénytőkét

2000 darab 100 koronás részvény alapján 200.000 korona képeznék, mely összegből egyelőre 150.000 korona tehát 75% lesz befizetendő a következő részletekben:

Minden részvény után

- a) aláírásakor 10% azaz 10 korona  
b) legkésőbb f. é. okt. 10-ig 20 „

- c) legkésőbb f. é. dec. 1-ig 20 korona  
d) „ f. é. dec. 31-ig 25 „

Az első és második részlet alapítótársunk a **Debreceni Ipar- és Kereskedelmi-Banknál** vagy a következő debreceni pénzintézeteknél fizethetők be, ahol egyúttal a részvények is jegyezhetők, u. m.:

Alföldi Takarékpénztár Debrecenben, Debreceni Első Takarékpénztár, Közgazdasági-Bank R.-T. Debrecenben, Takaré- és Hitelintézet Debrecenben, Debreceni Kölcsönös Segélyező-Egylet m. sz., Korona Takaré- és Hitelintézet, Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet.

A befizetésekről kiállított „Ideiglenes elismervényeket“ 1904 január 1-től kezdve a társaság Deák Ferenc-utca 13. sz. alatti irodájában eredeti részvényekkel cseréli ki.

#### 4. Aláírás zárideje

f. é. október 10.  
Az alapítók fentartják maguknak a jogot, hogy a társaság első igazgatóságát 3 évi időtartamra kinevezzék.

#### 5. Tuljegyzés

esetén a fölsőlegessé vált jegyzések tekintetében az alakuló közgyűlés intézkedik. Ezek után ufolag kiemeljük, hogy kizárólag a napi fogyasztásra alkalmas cikkek előállításával és árusításával kívánunk foglalkozni. Befektetésünk legjelentékenyebb részét ingatlanképezi, amely már fekvésénél fogva is értékében csak növekedhet. S felemlítjük végül, hogy minden olyan újabb befektetéshez, mely 10.000 koronával nagyobb összeget igényel, esetről-esetre közgyűlési jóváhagyást kérünk.

Ezekben röviden megismertetve a tervezetet, bizton reméljük, hogy a nagyérdemű közönséget sikerült vállalatunk reális voltairól meggyőzni. Ez alapon teljes bizalommal kérjük fel a t. Című nagybecsű támogatását, miszerint bennünket részvények jegyzésével megismertetni s vállalatunknak ösmerősei körében is propagandát csinálni kegyeskedjék.

Debrecen, 1903. június hó 28. án.  
Tisztelettel

#### az alapítók:

Dr. Balkányi Ede, Bárdos Géza, Berger Jenő, Bóni gyárt. és mezőgazd. r. t. Nyirbátor, dr. Bruckner Ernő, Csanak József, Debreceni Jenő, Geréby Pál örökös társai nevében is, Geiger Simon, Hauer Bertalan, Hochfelder Jakab, Kaszanyitzky Endre, dr. Kenézy Gyula, Kontsek Géza, Lovász János, Márk Endre, dr. Magoss György, Murakózy László, dr. Nyiri Ernő, Pálffy Gábor, Rankai Béla, Serli Gusztáv, Schwarz Dávid, Szávay Gyula, Ullrich Jenő, Ungváry József, Vadon Sándor, Wessler István, Debreceni Ipar- és Kereskedelmi-Bank.

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.

Az első és második befizetéseket kérjük alapítótársunk a Debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banknál eszközölni.

Az első és második befizetéseket kérjük alapítótársunk a Debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banknál eszközölni.